

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ
DETERMINATION OF MOTIVATION LEVEL OF NURSING STUDENTS AND
AFFECTING FACTORS**

Fadime GÖK^{1*}

¹Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD, Denizli,
Türkiye

ORCID: 0000-0003-0415-4229

Filiz KABU HERGÜL²

²Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD, Denizli,
Türkiye

ORCID: 0000-0002-9171-7546

Sinem DUMAN³

³Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 2.Sınıf öğrenci, Denizli,
Türkiye

ORCID: 0000-0002-2073-5245

Betül ÖKSÜZ⁴

⁴Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 2.Sınıf öğrenci, Denizli,
Türkiye

ORCID: 0000-0001-9997-462X

Merve BAYER⁵

⁵Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 2.Sınıf öğrenci, Denizli,
Türkiye

ORCID: 0000-0002-9209-9006

*Sorumlu yazar: fadimgok@gmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyleri ve etkileyen faktörleri belirlemek idi.

Yöntem: Bu çalışma tanımlayıcı tipte, kesitsel bir çalışmadır. Çalışmanın evrenini, bir fakültenin hemşirelik bölümünde 2019-2020 Bahar Yarı-yılında öğrenim gören öğrenciler (n=811) oluşturdu. Örneklem seçimine gidilmeden araştırmaya katılmaya kabul eden, veri toplama formunu eksiksiz olarak dolduran tüm öğrenciler (n=519) örnekleme dahil edildi. Veriler, "Öğrenci Bilgi Formu" ve "Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği (ÜÖMÖ)" ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Independent Samples t-test, One-Way Anova, Kruskal Wallis testleri kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20.30 ± 1.40 olup, min: 18, max: 25 yaşındadır. Öğrencilerin %83.6'sı kadın, %77.8'i Anadolu Lisesi mezunu ve %58.2'i yurttan kalmaktadır. Öğrencilerin %41.8'inin hemşireliği kendi isteği ile tercih ettiği, %45.1'inin bu bölümünde okumaktan memnun olduğu, %85.5'inin çekirdek aileye sahip olduğu, %39.5'inin düzenli kitap okuduğu tespit edildi. Kadın öğrencilerin, bölümü isteyerek gelen, okuduğu bölümden memnun olan, düzenli kitap okuyan, çekirdek ailede yaşayan, kronik hastalığı olmayan öğrencilerin motivasyonları daha yüksek bulundu.

Sonuç: Öğrencilerinin genel motivasyon düzeyleri oldukça iyidir. Ölçek alt boyutlarına göre değerlendirildiğinde ise öğrencilerin içsel motivasyon düzeyleri, dışsal motivasyon düzeylerine göre daha yüksektir.

Anahtar Sözcükler: Hemşirelik öğrencisi, motivasyon, etkileyen faktörler

Abstract

Aim: The aim of this study was to determine the motivation levels of nursing students and the affecting factors.

Material and Methods: This is a descriptive, cross-sectional study. The universe of the study consisted of students (n=811) studying in the nursing department of a faculty in the 2019-2020 Spring Semester. All students (n=519) who accepted to participate in the study without sampling and filled out the data collection form were included in the sample. The data were collected with the "Student Information Form" and the "Motivation Scale for University Students (ÜÖMÖ)". Number, percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, One-Way Anova, Kruskal Wallis tests were used to evaluate the data.

Results: The average age of the students is 20.30 ± 1.40 , min:18, max:25 years old. 83.6% of the students are women, 77.8% are Anatolian High School graduates and 58.2% of them live in dormitories. It was determined that 41.8% of the students preferred nursing voluntarily, 45.1% were satisfied with studying in this department, 85.5% had a nuclear family, and 39.5% read books regularly. The motivation of female students was found to be higher among students who came willingly, were satisfied with the department, read books regularly, lived in a nuclear family, and did not have a chronic disease.

Conclusion: The general motivation levels of the students are at a good level. When evaluated according to the sub-dimensions of the scale, they use the intrinsic motivation sub-dimension more than the extrinsic motivation sub-dimension.

Keywords: Nursing student, motivation, influencing factors

GİRİŞ

Eğitim ve öğretimin en önemli unsurlarından birisi güdülenmedir (Nilson ve ark. 2008; Rafii ve ark. 2019). Güdülenme öğrencinin çalışma isteğini başlatan, davranışa dönüştüren ve bu davranışı sürdürmek için gerekli olan enerji olarak tanımlanmaktadır (Nilson ve ark, 2008; Rafii ve ark. 2019). Güdülenme içsel ve dışsal olarak iki şekilde gruplanmaktadır. İçsel güdülenme, öğrenme sürecinde sahip olunan iç kuvvettir. Diğer bir ifadeyle bireyin kendi iyiliği için öğrenmeyi istemesi, öğrenmekten zevk alması ve öğrenme sürecine yönelik olumlu geri bildirimlere sahip olmasıdır. İçsel etkenler daha çok öğrenmeye ve başarmaya karşı olan tutum, ilgi, dikkat düzeyi ve kişilik özelliklerini kapsar (Nilson ve ark, 2008; Ryan ve ark, 2000). Dışsal güdülenme ise öğrenciye davranış kazandıran dış kuvvettir. Dışsal güdülenme ödül ya da ceza şeklinde olabilmektedir. Dışsal güdülenmede öğrenci, ödüle sahip olmak ya da cezadan kaçınmak için kendisinden beklenen davranışı yerine getirmektedir (Nilson ve ark, 2008; Ryan ve ark, 2000). Oysa içsel güdülenmede durumu tam tersidir. İçsel güdülenmede birey gerçekleştirilecek davranışı kendisi için gerekli gördüğünde yaparken, dışsal güdülenmede ise dış uyaranların önem ve gereğine inanmaktadır (Dede ve Yaman, 2008; Bilgin ve Ocağcı, 2011; Taş ve Dalcalı, 2021).

İçsel güdülenme düzeyi yüksek olan öğrenci sorumluluk sahibidir. Başarılı olabilmek için risk almaktan kaçınmaz. Sadece not almak ya da dersi geçmek için çalışmaz. Öğrenmek için herhangi birisinden komut almasına gerek yoktur. Öğrenmek, öğrendiklerini beceriye dönüştürmek için çaba sarf eder ve bu çabasından mutlu olur. Ödül ya da ceza gibi kavramlar öğrenmesinde etkili olmaz. Kendisi istediği için ders çalışır (Ryan ve ark, 2000; Nilson ve ark, 2008; Dede ve Yaman 2008; Bilgin ve Ocağcı, 2011; Taş ve Dalcalı, 2021).

Genel olarak güdülenme bireysel özellikler, aile yapısı, eğitim seviyesi, meslek, çalışma koşulları gibi birçok iç ve dış faktörlerden etkilenir (Rafii ve ark, 2019). İçsel motivasyonda öğrenmeye duyulan merak, mesleğin sevilmesi, gelişme duygusu ve başarmanın verdiği haz gibi içsel faktörler bireyi yönlendirmektedir (Korkmaz ve İpekçi, 2015). Dışsal motivasyonda ise finansal konular, sosyal destek, program stresörleri, dış talepler, zaman yönetimi ve sağlık sorunları

gibi faktörler etkili olmaktadır. Bu faktörlerin çözümlenmesi öğrencinin dışsal motivasyonunu artırmaktadır (Volkert ve ark, 2018; Walker ve ark, 2016; Gambino, 2010; Rognstad ve ark, 2004).

Hemşirelik öğrencileri ile ilgili yapılan çalışmalarda, öğrencilerin dışsal güdülenmesini en fazla etkileyen faktörler arasında teorik derslerin çok yoğun olması ve kısa sürede işlenmesi, anlatılan tüm konulardan sorumlu olunması, hastane ortama, klinik uygulamaların zorunlu olması, öğretim elemanı ve öğrenci çatışmaları, kendini yetersiz hissetme gibi faktörler yer aldığı bildirilmektedir (Atay ve Yılmaz, 2011). Hemşirelik öğrencilerinin motivasyonlarını olumsuz etkileyen bir diğer faktör ise klinik uygulamalar esnasında bulaşıcı hastalığı olan kişilere bakım vermek durumunda olmalarıdır (Al-Rabiaah ve ark, 2020). Bu faktörlerin hepsi onlar için ciddi stres kaynağıdır.

Hemşirelik öğrencisinin eleştirel düşünmesi, yeni beceriler kazanması, iyi bir hemşirelik bakımı vermesi ve mesleki profesyonellik kazanması güdülenme düzeyine bağlıdır (Kim ve ark, 2015; Rose, 2011; Bengtsson ve Ohlsson, 2010). Hemşirelik öğrencilerinin mesleki yeterlilik kazanabilmesi için, hemşirelik eğitimin planlı programlı bir şekilde olması gerekir (Köksal ve Yurttaş 2015). Verilen eğitimin etkili olabilmesi için öğrencilerin bu programa uyum gösterebilmeleri gerekir. Öğrencilerin eğitim programlarına uyum gösterebilmeleri ise güdülenme düzeylerine bağlıdır (Acat ve Köşgeroğlu, 2006; Kuafmann ve ark, 2008; Yaman Aktaş ve Karabulut, 2016). Güdülenme düzeyi yüksek olan öğrenciler, gelecekle ilgili planları vardır. Görev alma ve bu görevi yerine getirmede sorumluluk sahibidirler. Risk almaya açıktır ve kaçınma davranışları göstermezler. Bu öğrenciler hemşirelik mesleğinin sorumluluklarını üstlenmekte ve yerine getirmede zorlanmazlar Güdülenme düzeyi düşük olan öğrencilerin hemşirelik mesleğinin gerektirdiği hedeflere ulaşabilmesi, teorik bilgiyi beceriye dönüştürebilmesi, bilginin kalıcılığını sağlamayabilmesi çok daha zor olmaktadır (Rafii ve ark, 2019).

Bu bağlamda güdülenmenin öğrenme çıktıları ile bağdaştırıldığı alanlardan biri de hemşirelik mesleğidir (Kuafmann ve ark, 2008; Yaman Aktaş ve Karabulut, 2016). Hemşirelik mesleğinde belirli hedeflere ulaşmak, bilginin kalıcılığını sağlamak öğrencilerin içsel ve dışsal güdülenme düzeyiyle ilişkilidir (Rafii ve ark, 2019; Korkmaz ve İpekçi, 2015). Güdülenme düzeyi yüksek olan öğrencilerin başarılarının da önemli derecede yüksek olduğu görülmüştür (Kuafmann ve ark, 2008; Yaman Aktaş ve Karabulut, 2016).

Hemşirelik öğrencisinin eleştirel düşünmesi, yeni beceriler kazanması, iyi bir hemşirelik bakımı vermesi ve mesleki profesyonellik kazanması güdülenme düzeyine bağlıdır (Kim ve ark, 2015; Rose, 2011; Bengtsson ve Ohlsson, 2010). Literatürde hemşirelik öğrencilerinin başarısını etkileyen en önemli faktörün güdülenme düzeyi olduğu bildirilmektedir (Kuafmann ve ark, 2008; Yaman Aktaş ve Karabulut, 2016). Hemşirelik öğrencisinin sahip olduğu güdülenme çeşidini ve düzeyini bilmek hemşirelik eğitiminin yapılandırılmasında eğitimciler için yol göstericidir (Gambino, 2010)

Bu nedenle, bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyleri ve motivasyonu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlandı. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MATERYAL VE METOD

Tanımlayıcı tipteki bu çalışma Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde okuyan 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin (n=811) motivasyon düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapıldı. Örneklem seçimine gidilmeden araştırmaya katılmaya kabul eden tüm öğrenciler (n=519) örnekleme dahil edildi. Araştırma Şubat-Mart 2020 tarihlerinde yürütüldü. Araştırmaya başlamadan önce ölçeğin kullanımı için ölçek sahibinden e-posta yolu ile izin alındı. Araştırmanın yapılabilmesi için girişimsel olmayan araştırmalar Etik Kurulu'ndan (07/02/2020-E.11329) ve araştırmanın yapıldığı okuldan yazılı izin, araştırmaya katılan öğrencilerden ise sözel onam alındı. Araştırmada veri toplama aracı olarak Öğrenci Tanıtıcı Bilgi Formu ve Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği (ÜÖMÖ) kullanıldı.

Öğrenci Tanıtıcı Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan bu formda, yaş, cinsiyet, mezun olduğu lise, öğrenim gördüğü sınıf, ekonomik durum, şu an yaşadığı yer, hemşirelik okulunu tercih etme nedeni, öğrenim gördüğü bölümden memnuniyeti, kitap okuma alışkanlığı, aile yapısı, burs alma, psikolojik-fizyolojik hastalığa sahip olma ve sürekli ilaç kullanma, anne-babanın eğitim ve çalışma durumu gibi tanıtıcı bilgileri içeren toplam 18 soru yer aldı (Atay ve Yılmaz, 2011; Bilgin ve Ocakçı, 2011; Köksal ve Yurttaş, 2015; Taş ve Dalcalı, 2021).

Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeği (ÜÖMÖ)

Ryan ve Deci'nin (1985) üç temel boyutu ve toplam yedi alt boyutu bulunan Öz-Belirleme kuramı esas alınarak üç ana boyutu ölçmek amacıyla Yılmaz (2018) tarafından geliştirilmiştir. Yirmi altı (26) maddelik ölçek, içsel motivasyon (1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 24, 25, 26), dışsal motivasyon (4, 13, 14, 20, 21), motivasyonsuzluk (5, 9, 17, 22, 23), alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçekte ters madde yoktur. Ölçek dördümlü likert tiptedir. Bunlar; (1) bana hiç uymuyor, (2) bana biraz uyuyor, (3) bana oldukça uyuyor, (4) bana tamamen uyuyor şeklinde belirlenmiş olup, puan aralığı 26-104'dir. Ölçek puanlanmasında, toplam puan almak yerine, alt faktörlerin ayrı ayrı puanlanmasının daha yararlı olacağı bildirilmektedir. Fakat alt boyutlar değil de toplam puan üzerinden motivasyonu yüksek ve düşük diye ayırmak istenirse, motivasyonsuzluk maddelerini ters madde olarak kodlayıp toplam puan elde edilir. Toplam puan ortalamasına göre kesme noktası alınır. Buna göre 34 puan ve altı düşük, 35-69 puan arası orta, 70-104 puan arası puan motivasyon düzeyi yüksek olarak yorumlanır. Ölçek alt boyutlarında içsel motivasyon alt boyutundan 21.33 ve altı puan alanlar düşük, 21.34 ve 42.5 arası puan arası orta, 42.6 ve üzeri puan alanların içsel motivasyonları yüksek, Dışsal motivasyon alt boyutundan 6.6 ve altı puan düşük, 6.7 ve 13.26 arası orta, 13.27 ve 20 arası puan alanların dışsal motivasyonu yüksek olarak yorumlanır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise, 6.6 ve altı puan düşük, 6.7 ve 13.26 arası orta, 13.27 ve 20 arası puan alanların motivasyonsuzlukları yüksek olarak yorumlanır. ÜÖMÖ'nin güvenilirliği, iç tutarlık ve test-tekrar test analizleri yapılarak belirlenmiştir. İç tutarlığa Cronbach's alfa, test-tekrar test güvenilirliğine de Pearson Momentler çarpımı korelasyon katsayıları ile bakılmıştır. İçsel motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk boyutlarının iç tutarlık katsayıları sırasıyla 0.93, 0.77 ve 0.65 olarak bulunmuştur. Tüm ölçeğe ait Cronbach's alfa katsayısı, 0.87'dir. Bu çalışmada ise alt boyutların iç tutarlık katsayıları sırasıyla 0.69, 0.56, 0.84 ve tüm ölçeğe ait Cronbach's alfa katsayısı ise 0.86 olarak bulundu.

Verilerin toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından öğrencilerin eğitim ve öğretimlerini aksatmayacak zaman aralığında sınıf ortamında toplandı. Öğrencilere araştırmanın amacı, kendilerinden ne beklenildiği, elde edilen bilgilerin gizli tutulacağı konusunda bilgi verildi ve sözlü onamları alındı. Araştırma ile ilgili gerekli açıklama yapıldıktan sonra ilgili anket formu öğrencilere dağıtıldı. Yaklaşık 10-15 dk süre verildi. Anketlerin dolumu tamamlandıca geri toplandı.

Verilerin analizi

Veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı ile yapıldı. Tanımlayıcı veriler sayı ve yüzde ile ifade edildi. Öğrencilerin güdülenme düzeyi ortalama ve standart sapma ile tanımlandı. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde normallik analizi bakıldı. Normallik analizi basıklık ve çarpıklık analizine göre hesaplanmıştır. Bu sonuca göre (skevnes= 0, kurtosis= ± 2) normal dağılım kabul edildi (George ve

Mallery, 2010). Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre güdülenme düzeyi Independent Samples t-test, One-Way Anova testi ve Kruskal Wallis testleri ile değerlendirildi. Tüm testler için anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edildi.

Araştırmanın kısıtlılıkları

Çalışmanın sadece bir üniversitedeki hemşirelik öğrencileriyle yapılmış olması ve yanıtların bildirimlere dayalı olmasıdır.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri (n=519)

Değişkenler	n	%
Yaş Grupları		
18-20 Yaş	293	56.5
21- 25 Yaş	519	43.5
Cinsiyet		
Kadın	434	83.6
Erkek	85	16.4
Mezun olduğu Lise		
Meslek lisesi	41	7.9
Anadolu Lisesi	404	77.8
Fen Lisesi	74	14.3
Ekonomik durum		
Kötü	105	20.2
Orta	352	67.8
İyi	62	11.9
Öğrenim gördüğünüz sınıf		
Birinci sınıf	147	28.3
İkinci sınıf	157	30.3
Üçüncü sınıf	102	19.7
Dördüncü sınıf	113	21.8
Yaşadığı yer		
Yurta	302	58.2
Ailesi ile birlikte evde	112	21.6
Arkadaşı ile birlikte evde	59	11.4
Yalnız evde	46	8.9
Hemşirelik Bölümünü isteyerek tercih etme durumu		
Evet	217	41.8
Hayır	302	58.2
Hemşirelik bölümünde öğrenim görmekten memnun olma durumu		
Memnunum olan	234	45.1
Memnunum olmayan	285	54.9
Düzenli kitap okuma durumu		
Okuyorum	205	39.5
Okumuyorum	314	60.5
Anne eğitim durumu		
İlkokul	301	58.0
Ortaokul	91	17.5
Lise	102	19.7

Lisan ve üstü	25	4.8
Baba eğitim durumu		
İlkokul	198	38.2
Ortaokul	107	20.6
Lise	129	24.9
Lisan ve üstü	85	16.4
Anne çalışma durumu		
Çalışıyor	124	23.9
Çalışmıyor	395	76.1
Baba çalışma durumu		
Çalışıyor	407	78.4
Çalışmıyor	112	21.6
Aile yapısı	444	85.5
Çekirdek	63	12.1
Geniş	12	2.3
Parçalanmış		
Burs alıyor musunuz?		
Evet	180	34.7
Hayır	339	65.3
Fizyolojik bir hastalığınız var mı?		
Evet	62	11.9
Hayır	457	88.1
Psikolojik bir hastalığınız var mı?		
Evet	39	7.5
Hayır	480	92.5
Sürekli kullandığınız bir ilaç var mı?		
Evet	55	10.6
Hayır	464	89.4
Toplam	519	100.0

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.30 ± 1.40 olup, min:18, max: 25 yaşındadır. Öğrencilerin %83.6'sı kadın, %77.8'i Anadolu Lisesi mezunu ve %58.2'i yurttta kalmaktadır. Öğrencilerin %67.8'inin ailesinin gelirinin gidere denk olduğu, %58,2'inin hemşirelikte okumayı kendi isteği ile tercih etmediği, %54.9'unun hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olmadığı, sadece %39.5'inin düzenli kitap okuduğu tespit edildi. Öğrencilerin %58.0'sinin annesi, %38.2'sinin babası ilkokul mezunudur. Annelerin %76.1'inin herhangi bir işte çalışmadığı, babaların ise %78,4'ünün çalıştığı, %85.5'inin çekirdek aileye sahip olduğu, %65.3'ünün herhangi bir burs almadığı belirlendi. Öğrencilerin %11.9'u fizyolojik, %7.5'i psikolojik bir hastalığa sahip ve %10.6'sı düzenli bir ilaç kullanmaktadır (Tablo 1).

Tablo 2. Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyi puan ortalamaları

Alt Gruplar	Motivasyon Düzeyi Puan Ortalaması	
	X ± SS	Min-Max
İçsel Motivasyon	39.57 ± 8.65	15-60
Dışsal Motivasyon	11.82 ± 2.69	5-20
Motivasyonsuzluk	8.35 ± 3.56	5-20
Genel Motivasyon Düzeyi	70.59 ± 11.77	26-102

Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyi puan ortalamasına bakıldığında, içsel motivasyon alt boyutunun puan ortalaması 39.57 ± 8.65 , dışsal motivasyon alt boyutunun puan ortalaması 11.82 ± 2.69 , motivasyonsuzluk alt boyutunun puan ortalaması 8.35 ± 3.56 , motivasyon ölçek genel toplam puan ortalaması 70.59 ± 11.77 olarak bulundu (Tablo 2).

Tablo 3. Öğrencilerinin bazı tanıtıcı özelliklerine göre motivasyon düzeyi puan ortalamasının karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	n	İçsel Motivasyon X ± SS	Dışsal Motivasyon X ± SS	Motivasyonsuzluk X ± SS	Genel Motivasyon Düzeyi X ± SS
Cinsiyet					
Kadın	434	39.85 ± 8.33	1.78 ± 2.56	8.02 ± 3.32	71.18 ± 11.21
Erkek	85	38.10 ± 10.07	12.04 ± 3.28	10.05 ± 4.22	67.60 ± 14.00
		t= 1.709 p= 0.088	t= -.706 p= 0.482	t= -4.187 p= 0.000	t= 2.222 p= 0.028
Hemşirelik bölümünde okumak kendi tercihiniz mi?					
Evet	217	41.26 ± 8.43	12.00 ± 2.67	7.98 ± 3.44	72.93 ± 11.27
Hayır	302	38.35 ± 8.62	11.69 ± 2.70	8.62 ± 3.62	68.91 ± 11.86
		t= 3.824 p= 0.000	t= 1.291 p= 0.197	t= -2.024 p= 0.043	t= 3.889 p= 0.000
Hemşirelik bölümünde okumaktan memnun musunuz?					
Evet	234	42.61 ± 8.28	12.07 ± 2.74	7.43 ± 3.29	74.94 ± 11.13
Kısmen	243	38.08 ± 7.52	11.79 ± 2.60	8.84 ± 3.43	68.57 ± 9.94
Hayır	42	31.23 ± 9.23	10.59 ± 2.63	10.71 ± 4.10	58.07 ± 13.10
		F= 43.645 p= 0.000	F= 5.473 p= 0.004	F= 20.848 p= 0.000	F= 51.777 p= 0.000
Düzenli kitap okuyor musunuz?					
Evet	205	41.25 ± 8.24	12.00 ± 2.68	8.24 ± 3.55	72.68 ± 11.41
Hayır	314	38.46 ± 8.75	11.70 ± 2.69	8.42 ± 3.56	69.23 ± 11.82
		t= 3.631 p= 0.000	t= 0.754 p= 0.206	t= -.566 p= 0.572	t= 3.294 p= 0.001
Aile yapınız					
Çekirdek aile	444	40.07 ± 8.42	11.84 ± 2.67	8.21 ± 3.48	71.28 ± 11.45
Geniş	63	37.26 ± 9.36	11.80 ± 2.77	8.77 ± 3.65	67.71 ± 12.57
Parçalanmış	12	33.08 ± 9.51	11.33 ± 3.22	11.41 ± 4.69	60.33 ± 13.05
		KW= 8.993 P= 0.011	KW= 0.057 P= 0.972	KW= 7.090 P= 0.029	KW= 11.489 P= 0.003
Kronik bir hastalığınız var mı?					
Evet	62	37.11 ± 9.917	11.98 ± 2.67	8.85 ± 3.84	67.72 ± 314.01
Hayır	457	39.90 ± 8.42	11.80 ± 2.69	8.29 ± 3.52	70.98 ± 311.40
		t= 2.393 p= 0.010	t= 0.496 p= 0.620	t= 1.170 p= 0.240	t= -2.051 p= 0.040

Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyi ve etkileyen faktörler arasındaki ilişki incelendiğinde, öğrencilerin içsel motivasyon, dışsal motivasyon, motivasyonsuzluk ve genel motivasyon düzeyi ölçek toplam puan ortalaması sırasıyla 39.57 ± 8.65 , 11.82 ± 2.69 , 8.35 ± 3.56 ve 70.59 ± 11.77 puan olarak belirlendi (Tablo 2). Öğrencilerin içsel motivasyon düzeyi ile mesleği isteyerek tercih etme ($p=0.000$), hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olma ($p=0.000$), düzenli kitap okuma ($p=0.000$), aile yapısı ($p=0.011$), kronik hastalık varlığı ($p=0.010$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptandı ($p<0.005$). Öğrencilerin dışsal motivasyon düzeyi ile sadece hemşirelik

bölümünde okumaktan memnun olma durumu ($p=0.004$) arasındaki ilişki anlamlı idi ($p<0.005$). Öğrencilerin motivasyonsuzluk düzeyi ile cinsiyet ($p=0.000$), aile yapısı ($p=0.029$), mesleği tercih etme ($p=0.043$) ve hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olma durumu ($p=0.000$) arasındaki istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptandı. Genel motivasyon düzeyi ölçek toplam puanı ile cinsiyet ($p=0.028$), mesleği isteyerek tercih etme ($p=0.000$), hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olma ($p=0.000$), aile yapısı ($p=0.003$) ve kronik hastalık varlığı ($p=0.040$) arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu tespit edildi ($p<0.005$), (Tablo 3).

TARTIŞMA

Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyleri ve motivasyon düzeylerini etkileyen faktörleri yansıtmaktadır. Öğrencilerin genel motivasyon düzeyi ölçek puanı yüksektir. Ölçek alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek puan ortalaması içsel motivasyon alt boyutuna aittir. Dışsal motivasyon alt boyut puan ortalaması, içsel motivasyon puan ortalamasına göre daha düşük olmasına rağmen motivasyonsuzluk düzeyi puan ortalamasından daha yüksektir. Bu da öğrencilerin motivasyon düzeylerinin oldukça iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir. Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeyleri ile ilgili daha önce yapılan çalışmalarda öğrencilerin motivasyon düzeylerinin orta ile yüksek düzey arasında değiştiği bildirilmektedir (Çelik ve ark, 2014; Özkan ve Yılmaz, 2019; Cıvcıv ve Şener, 2012; Özdemir Özkan ve ark, 2015; Gün ve Denat, 2020; El-Gilany ve Abusaad Fel, 2013; Yuhan ve ark, 2012; Smedley, 2007; Sarmasoğlu ve Görgülü, 2014; Aktaş ve Sancar, 2021).

Hemşirelik öğrencilerinin eğitim programına uyum sağlamasındaki ön koşul güdülenmedir (Tas ve Körükcü Dalcalı, 2021; Gün ve Denat, 2020; Nilson ve ark, 2008). Hemşirelik öğrencileri eğitimlerinin bir parçası olan klinik uygulamalara çıkmak ve hastaların bakım ve tedavileri ile ilgili birebir sorumluluk almak durumundadır. Hatta son Kovid-19 pandemi sürecinde enfekte olan hastaların bakımına da katılmak zorunda kalmışlardır. Hasta bir birey ile ilgilenmek, onun temel gereksinimlerini gidermek özellikle enfeksiyonu olan hastaya bakım vermek, riskleri kabul etmek ve bakımın sürdürülebilirliğini sağlamak öğrencilerin motivasyon düzeyiyle ilişkilidir (Sperling, 2020). Hemşirelik mesleğinin sorumluluklarını yerine getirebilmek, belirli hedeflere ulaşmak için araştırmacı olmak, bilginin kalıcılığını sağlamak ve kritik yapabilmeyi gerektirir. Bu da ancak içsel motivasyon düzeyinin yüksek olması ile mümkündür (Rafii ve ark, 2019; Korkmaz ve İpekçi, 2015).

Literatürde içsel motivasyon düzeyi yüksek olan öğrencilerin başarılarının da önemli derecede yüksek olduğu bildirilmektedir (Kuafmann ve ark, 2008; Yaman Aktaş ve Karabulut, 2016). Bu çalışmada öğrencilerin içsel motivasyon düzeyi literatüre paralel olarak yüksek bulunmuştur. (Gün ve Denat, 2020; El-Gilany ve Abusaad Fel, 2013; Yuhan ve ark, 2012; Smedley, 2007; Sarmasoğlu ve Görgülü, 2014; Aktaş ve Sancar 2021) İçsel motivasyonun yüksek olması zorlukların üstesinden gelmeyi sağlamak ve uyumsuzluğu azaltmaktadır (Haftador ve ark. 2021). İçsel motivasyonu yüksek olan kişi görev almada isteksiz davranmaz, aldığı görevi içselleştirir ve sorumluluklarını zamanında yerine getirir (Ryan ve Deci, 2000; Yardımcı, 2017). Yapılan çalışmalarda pandemi döneminde görev alan hemşire ve hemşirelik öğrencilerinin zorluklara rağmen mesleklerini seçmekten pişman olmadıkları, genel olarak kişisel ilgileri nedeniyle hemşirelik mesleğini seçtikleri, mesleğe bağlılık gösterdikleri ve içsel güdülenmelerinin yüksek olduğu görülmüştür (Sperling ve ark. 2020; Duprez ve ark, 2021; Gomez ve ark, 2020). Bu araştırma verilerinin pandemi öncesi süreçte toplanmış olmasına rağmen, hemşirelik öğrencilerinin enfekte hasta ile temas etme riski her zaman bulunmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelebilmeleri de onların içsel motivasyonlarının yüksek olması ile açıklanabilir.

Araştırma kapsamına dahil edilen öğrencilerin çoğunluğunun hemşirelik mesleğini istemeyerek seçtiği ve hemşirelik bölümünde öğrenci olmaktan kısmen memnun olduğu görülmektedir. Sayıca az olmalarına rağmen mesleği isteyerek tercih eden ve hemşirelik bölümünde öğrenci olmaktan memnun olan öğrencilerin hepsinin içsel ve genel motivasyon düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edildi. Mesleğini

isteyerek tercih etme ve tercih ettiği bölümden memnun olanların içsel ve genel motivasyonlarının daha yüksek olması içsel motivasyonu etkileyen faktörlerin görünürlüğünü desteklediği şeklinde düşünülmektedir.

Dışsal güdülenme ise çevreden gelen tehdit ve ödülleri içermektedir (Haftador ve ark. 2021). Dışsal güdülenme bireyin dışındaki faktörlerden, çalışma çevresinden kaynaklanmaktadır ve genelde motive edilen kişinin başka bir kişi tarafından birtakım araçlar kullanılarak motive edilmesiyle uygulanır. Öğretimin beklentileri karşılması, eğitim alınan grubun istekli olması, öğrencinin bilgi ve becerilerini doğru kullanması sırasında takdir edilmesi öğrenciler için dışsal güdülenme kaynakları arasında yer almaktadır (Özkan ve Yılmaz, 2009; Çelik, 2014).

Bu araştırmada literatür bilgilerine benzer şekilde öğrencilerin dışsal motivasyon düzeyleri, içsel motivasyon düzeyine göre daha düşük bulunmuştur (Gün ve Denat, 2020; El-Gilany ve Abusaad Fel, 2013; Yuhan ve ark, 2012; Smedley, 2007; Sarmasoğlu ve Görgülü, 2014; Aktaş ve Sancar, 2021). Öğrencilerin dışsal motivasyonu etkileyen faktörlerin arasında finansal konular, sosyal destek, program stresörleri, dış talepler, zaman yönetimi ve sağlık sorunlarının olduğu bildirilmektedir (Volkert ve ark, 2018; Walker ve ark, 2016; Gambino, 2010; Rognstad ve ark, 2004). Bu araştırmada öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile dışsal motivasyon düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde sadece hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olanların dışsal motivasyon düzeyleri istatistiksel olarak anlamlıdır. Hemşirelik öğrencileri için hastane ortamı, enfekte hasta ile temas etme korkusu, ders devam zorunluluğu ve ders programının yoğunluğu, belirli bir zaman diliminde hastalar ile ilgili bazı işleri bitirme zorunluluğunun olması dışsal motivasyonlarını olumsuz etkileyen faktörler arasında sayılabilir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin hepsinin en az bir dönem klinik deneyimlerinin olması, yukarıda sayılan faktörlerden en az birine maruz kalmasına neden olmuş olabilir. Özellikle klinik uygulamalara yönelik yeterli deneyimlerinin olmaması, hata yapma ya da kendilerine hastalık bulaştırma gibi korku yaşamalarına neden olmaktadır. Bu durum, hemşirelik eğitiminin zorunlu bir parçası olan klinik uygulamalarının hemşirelik öğrencileri tarafından tehdit olarak algılandığı tezini desteklemektedir. Yapılan son çalışmalar bu tezi destekler nitelikte, Covid-19 pandemisinde hemşirelik öğrencilerin hastalara bakım verirken korku, endişe, üzüntü ve belirsizlik yaşadığı, bu nedenle motivasyonlarının olumsuz etkilendiğini bildirilmektedir (Casafont ve ark, 2021; Duprez ve ark, 2021; Heilferty ve ark, 2021). Oysa Rafii ve arkadaşlarının çalışmasında (2019), dışsal güdülenmeye neden olan faktörün kabullenilmesinin ve içsel güdülenmeye dönüştürülmesinin bireylerin görevlerinde başarısını arttırdığı belirtilmektedir (Rafii ve ark, 2019).

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin genel motivasyonlarının ve özellikle içsel motivasyonlarının yüksek olması, hemşirelik eğitiminin getirdiği zorluklara rağmen öğrencilerin meslek algılarının olumlu etkilendiğini göstermektedir. Bu durum öğrencilerin hemşirelik mesleğinin önemini anladıkları, mesleğe bağlılık ve saygılarının arttığı ya da hemşirelik mesleğinin zorlu koşullarının kabullenilmesi motivasyon düzeylerini arttırmıştır şeklinde yorumlanabilir. Duprez ve arkadaşlarının çalışmasında da pandemi döneminde hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 kliniklerinde staj yaparken endişe duymalarına rağmen hemşirelik mesleğine olan bağlılıklarının arttığı bildirilmektedir (Duprez ve ark, 2021). Heilferty ve arkadaşlarının çalışmasında (2021) da hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 hastasına bakım verirken korktuğu ancak pandemi döneminde meslek algılarının olumlu olarak değiştiği belirtilmektedir. Bu da dışsal güdülenmeye neden olan faktörün kabullenilmesinin ve içsel güdülenmeye dönüştürülmesinin bireylerin görevlerinde başarısını arttırdığının en güzel örneği olarak düşünülebilir.

Araştırma bulgularına göre hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeylerini etkileyen faktörlerin cinsiyet, mesleği tercih etme, okuduğu bölümden memnun olma, düzenli kitap okuma, aile yapısı ve kronik hastalık varlığı olduğu görüldü ($p < 0.005$). Kadın olan, mesleği isteyerek tercih eden, hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olan, düzenli kitap okuyan ve çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin içsel motivasyonları ve genel motivasyonları daha yüksektir. Bu bulguların tam tersi olarak, erkek cinsiyete sahip olan, mesleği isteyerek tercih etmeyen, hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olmayan, düzenli kitap okumayan, parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerin motivasyonsuzluk düzeyleri daha yüksektir ($p < 0.005$). Dışsal motivasyon düzeyine

istatistiksel olarak etkili olan tek değişken ise “hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olma durumudur.

Literatürde hemşirelik öğrencilerinde cinsiyetin motivasyon düzeyi üzerine etkili olduğunu ve olmadığı gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Özkan ve Yılmaz’ın çalışmasında (2009), kız öğrencilerin içsel motivasyon düzeyi daha yüksek bulunurken, Cıvci ve Şener’in çalışmasında (2012) motivasyon düzeyleri arasında cinsiyete göre fark bulunmadığı bildirilmektedir. Özdemir Özkan ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında ise kız öğrencilerin içsel motivasyon ve dışsal motivasyon düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bildirilmektedir (Özkan ve ark, 2015). Çelik ve arkadaşlarının (2014), hemşirelik öğrencileri ile İflazoğlu ve Tümkaya ‘ın (2008) öğretmen adayları ile yaptığı çalışma da aynı şekilde kız öğrencilerin motivasyonlarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (Çelik ve ark, 2014; İflazoğlu ve Tümkaya, 2008). Bu çalışmada da literatür bilgilerine benzer şekilde kız öğrencilerin motivasyon düzeyi daha yüksek olarak belirlendi. Hemşirelik mesleğinin sadece kadın mesleği olmadığına dair yasal düzenlemelerin yapılmış olmasına rağmen geleneksel görüşlerin etkisinin hala devam etmiş olmasından kaynaklı, erkek öğrencilerin motivasyonları olumsuz olarak etkilenmiş olabilir.

Özkan ve Yılmaz’ın çalışmasında (2019), ailesi ile yaşayan hemşirelik öğrencilerinin içsel motivasyonlarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Özdemir Özkan ve arkadaşlarının (2015) çalışmasında anne ve babası ayrı yaşayan öğrencilerin motivasyonsuzluk düzeylerinin, geniş ailede yaşayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Bizim çalışmamıza da çekirdek ailede yaşayan öğrencilerin içsel motivasyonlarının daha yüksek olması, aile desteğinin olumlu motivasyonda belirleyici bir faktör olduğu tezini güçlendirmektedir.

Araştırma sonuçlarımıza göre mesleği kendi isteğiyle seçme, öğrencilerin eğitimleri süresince daha mutlu olmalarını ve dolayısıyla motivasyonlarının daha iyi olmalarını sağlamaktadır. Herhangi bir kronik hastalığa sahip olunmaması ve kitap okuma alışkanlığının olması da hemşirelik öğrencilerinin motivasyonlarını olumlu yönde destekleyen faktörler arasında yer almaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

417

Hemşirelik eğitiminin stresli, zorlu koşullarına rağmen araştırma kapsamına alınan öğrencilerin genel motivasyon düzeyleri oldukça iyidir. Öğrencilerin içsel motivasyon düzeyleri dışsal motivasyon düzeyine göre daha yüksektir. Bu sonuçlar öğrencilerin hemşirelik mesleğine karşı bağlılıklarının ve meslek algılarının oldukça iyi olduğunu göstermektedir. Buda gerek akademik gerekse mesleki yaşamlarında daha başarılı olmalarını sağlayacağı anlamına gelmesi açısından hemşirelik mesleği adına oldukça değerli bir sonuçtur. Hemşirelik öğrencilerinin motivasyon düzeylerini etkileyen değişkenler incelendiğine; öğrencilerin motivasyon düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği, kız öğrencilerin motivasyonlarının daha yüksek olduğu belirlendi. Hemşirelik mesleğini isteyerek seçme, öğrenim gördüğü bölümden memnun olma, aile yapısı, kitap okuma ve kronik hastalığa sahip durumu öğrencilerin motivasyon düzeyini etkileyen diğer değişkenlerdir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, öğrencilerin içsel motivasyonlarının düşmesini, dışsal motivasyonlarının artmasını sağlayacak etkinliklerin planlanması

Eğitim planlamasında motivasyon prediktörlerinin göz önünde bulundurulması

Eğitim öğretim ile ilgili belirli aralıklarla öğrencilerden geri bildirim alınması

Bilgi ve beceriyi doğru kullanma durumunda takdir edilmenin öğrencinin dışsal motivasyon düzeyi üzerine belirleyici bir faktör olduğunun hatırlanması ve gerekli davranışın eğitimciler tarafından gösterilmesi

Tüm öğrencilere özellikle erkek öğrencilere meslek algısı, meslek imajı ve mesleğin avantajları ile ilgili bilgi verilmesi, meslek hakkındaki olumsuz yargılarının kaldırılması için rehberlik-danışmanlık yapılması

Kitap okuma, tiyatro, müzik etkinliklerinin motivasyonu artırıcı etkisi göz önünde bulundurularak, öğrencilerin bu alanlara yönelik sosyal etkinlik programlarına katılmalarının teşvik edilmesi

Öğretim elemanlarının mesleki açıdan donanımlı olmaları ve öğrenciler rol model olmalarının sağlanması

Öğrencilere mezuniyet sonrası çalışma alanları hakkında bilgi verilmesi, mesleğe yönelik farklı bakış açısı kazanmada ve hedeflerini belirlemede yardımcı olunmaları önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Acat, M. B., & Köşgeroğlu, N. (2006). Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 7(4), 204-10.
- Aktaş, D., & Sancar, B. (2021). The relationship between professional motivation levels and self-directed learning skills in nursing students. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 13(2):346-52
- Al-Rabiaah, A., Temsah, M. H., Al-Eyadhy, A. A., Hasan, G. M., Al-Zamil, F., Al-Subaie, S., ... & Somily, A. M. (2020). Middle East Respiratory Syndrome-Corona Virus (MERS-CoV) associated stress among medical students at a university teaching hospital in Saudi Arabia. *Journal of infection and public health*, 13(5), 687-691.
- Atay S, & Yılmaz F. (2011). Sağlık yüksek okulu öğrencilerinin ilk klinik stres düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(4), 32-37.
- Bengtsson, M., & Ohlsson, B. (2010). The nursing and medical students motivation to attain knowledge. *Nurse Education Today*, 30(2), 150-156.
- Ocakçı, AF., & Bilgin, Z. (2011). Ebelik öğrencilerinde mesleki güdülenme. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(3), 40-46.
- Casafont, C., Fabrellas, N., Rivera, P., Olivé-Ferrer, M. C., Querol, E., Venturas, M., ... & Zabalegui, A. (2021). Experiences of nursing students as healthcare aid during the COVID-19 pandemic in Spain: A phenomenological research study. *Nurse Education Today*, 97, 104711.
- Civci, H., & Şener, E. (2012). Hemşire adaylarının mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* 2012; 5(4):142-9.
- Çelik, S. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 1(2), 43-56.
- Dede, Y., & Yaman, S. (2008). Fen öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*, 2(1):19-37.
- Duprez, V., Vermote, B., Van Hecke, A., Verhaeghe, R., Vansteenkiste, M., & Malfait, S. (2021). Are internship experiences during a pandemic related to students' commitment to nursing education? A cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 107, 105124.
- El-Gilany AH., & Abusaad Fel S. (2013). Self-directed learning readiness and learning styles among saudi undergraduate nursing students. *Nurse Education Today*. 33(9): 1040-1044.
- Gambino, K. M. (2010). Motivation for entry, occupational commitment and intent to remain: a survey regarding Registered Nurse retention. *Journal of Advanced Nursing*, 66(11), 2532-254.

- George D, and Mallery M. SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update, 10th Edition, Pearson, Boston. 2010. Available at: <https://wps.ablongman.com/wps/media/objects/385/394732/george4answers.pdf> Accessed April 10, 2022.
- Gómez-Urquiza, J. L., Gómez-Salgado, J., Albendín-García, L., Correa-Rodríguez, M., González-Jiménez, E., & Cañadas-De la Fuente, G. A. (2019). The impact on nursing students' opinions and motivation of using a “Nursing Escape Room” as a teaching game: A descriptive study. *Nurse education today*, 72, 73-76.
- Gün T., & Denat Y. (2020). Nursing students' motivation and learning strategies. *Journal of Human Sciences*. 17(1): 32-48.
- Haftador, A. M., Shirazi, F., & Mohebbi, Z. (2021). Online class or flipped-jigsaw learning? Which one promotes academic motivation during the COVID-19 pandemic?. *BMC Medical Education*, 21(1), 1-8.
- Heilferty, C. M., Phillips, L. J., & Mathios, R. (2021). Letters from the pandemic: Nursing student narratives of change, challenges and thriving at the outset of COVID-19. *Journal of Advanced Nursing*, 77(8), 3436-3445.
- Kim, M. S., & Yun, S. Y. (2015). A study on the nursing student with academic self-efficacy, motivation and career aspiration. *Indian Journal of Science and Technology*, 8(S1):226–230.
- Korkmaz, A. Ç., & İpekçi, N. N. (2015). Hemşirelik eğitiminde güdülenme: öğrencilerin içsel ve dışsal güdülenme kaynakları. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(2), 121-131.
- Köksal, L. G., & Yurttaş, A. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin mesleki güdülenme düzeyleri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 10-15.
- Kaufman, J. C., Agars, M. D., & Lopez-Wagner, M. C. (2008). The role of personality and motivation in predicting early college academic success in non-traditional students at a Hispanic-serving institution. *Learning and individual differences*, 18(4), 492-496.
- Nilsson KL, Warrén Stomberg MI (2008). Nursing students motivation toward their studies – a survey study., 7(1), 6–0. doi:10.1186/1472-6955-7-6.
- Özkan, S., & Yılmaz, E. (2009). Hemşirelik öğrencilerinin güdülenme düzeylerinin belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Elektronik Dergisi*, 25(3), 55-68.
- Özdemir Özkan, N., Akın, S., & Durna, Z. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin liderlik yönelimleri ve motivasyon düzeyleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12(1): 51-61.
- Rafii, F., Saedi, M., & Parvizi, S. (2019). Academic motivation in nursing students: A hybrid concept analysis. *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 24(5): 315-322.
- Rognstad, M. K., Nortvedt, P., & Aasland, O. (2004). Helping motives in late modern society: values and attitudes among nursing students. *Nursing ethics*, 11(3), 227-239.
- Rose, S. (2011). Academic success of nursing students: Does motivation matter?. *Teaching and*

Learning in Nursing, 6(4), 181-184.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist*, 55(1), 68-78.

Sarmasoğlu, Ş., & Görgülü, S. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin kendi kendine öğrenmeye hazırlık düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 1(3):13-25.

Smedley, A. (2007). The self-directed learning readiness of first year bachelor of nursing students. *Journal of Research in Nursing*, 12(4):373-385.

Sperling, D. (2021). Ethical dilemmas, perceived risk, and motivation among nurses during the COVID-19 pandemic. *Nursing Ethics*, 28(1):9-22.

Taş, A. S., & Dalcalı, B. K. (2021). COVID-19 Pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinde mesleki güdülenme. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2):418-424.

Volkert, D., Candela, L., & Bernacki, M. (2018). Student motivation, stressors, and intent to leave nursing doctoral study: A national study using path analysis. *Nurse education today*, 61: 210-215.

Walker, S., Rossi, D., Anastasi, J., Gray-Ganter, G., & Tennent, R. (2016). Indicators of undergraduate nursing students' satisfaction with their learning journey: An integrative review. *Nurse Education Today*, 43, 40-48.

Aktaş, Y. Y., & Karabulut, N. (2016). A Survey on Turkish nursing students' perception of clinical learning environment and its association with academic motivation and clinical decision making. *Nurse education today*, 36, 124-128.

Yardımcı, F., Bektaş, M., Özkütük, N., Muslu, G. K., Gerçeker, G. Ö., & Başbakkal, Z. (2017). A study of the relationship between the study process, motivation resources, and motivation problems of nursing students in different educational systems. *Nurse education today*, 48:13-18.

Yılmaz, S. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Motivasyon Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Artbilim: Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1):1-20.

Yuan, H. B., Williams, B. A., Fang, J. B., & Pang, D. (2012). Chinese baccalaureate nursing students' readiness for self-directed learning. *Nurse education today*, 32(4):427-431.